

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 385/06-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. E. K., B., zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 120/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. E. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 14 C 120/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 120/96 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. E. K. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý nahradiť Ing. E. K. trovy právneho zastúpenia v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) právnej zástupkyňi JUDr. V. D., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti Ing. E. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. septembra 2006 doručená sťažnosť Ing. E. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 120/96.

Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 385/06 zo 6. decembra 2006 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

Sťažovateľka uviedla, že *„ešte v roku 1996 podala... na Okr. súd Bratislava III žalobu, ktorou sa domáhala od vlastníka jej bytu (...) uloženia povinnosti urobiť v byte nahlásené opravy. Vec bola pridelená sudkyňi K. F., ktorá o nej začala riadne konať a na pojednávaniach 23. 4. 1997, 28. 5. 1997, 28. 7. 1997 a 13. 10. 1997 urobila potrebné procesné úpravy, zo súdu však následne odišla. Ako druhý mal vo veci konať sudca L. K., ktorý vytýčil T pojednávania na 2. 2. 1998, ktorý presne kolidoval s T pojednávania v inej veci s tým istým odporcom. Následne ako tretia prevzala vec sudkyňa M. B., ktorá vo veci*

plietla piate cez deviate a vôbec sa nezaoberala jej meritom. Po jej smrti bola vec ako štvrtej sudkyňi pridelená A. M. Po naštudovaní spisu, ktorý musela znova od začiatku prejsť, vytýčila prvý T poj. na 3. 11. 2004, ďalší T poj. až o rok na 9. 11. 2005 a odvtedy boli všetky ďalšie T zmarené. Dňa 18. 6. 2006 som sa preto obrátila na predsedu OS Ba III – príl. 1, ktorý však moju sťažnosť označil za nedôvodnú s tým, že sudkyňa M. 1. 6. 2006 vytýčila ďalší T poj. na 4. 10. 2006 – príl. 2. Tento T však vzápätí na to zrušila – príl. 3 a z podania mojej klientky zo dňa 30. 8. 2006 – príl. 4, je nesporné, že prieťahy v konaní sudkyňa zrejme robila úmyselne, pretože už pri rozhovoroch s PZO 1. 3. 2006 musela vedieť, že zo súdu odchádza na dlhší čas“.

V petite svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd rozhodol, že:

„1. Základné právo Ing. E. K. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v konaní Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 14 C 120/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje vo veci 14 C 120/96 konať bez ďalších zbytočných prieťahov.

3. Ing. E. K. sa priznáva suma 100.000 Sk ako primerané finančné zadostučinenie za porušenie jej základného práva, ktorú jej je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť Ing. E. K. trovy konania a trovy právneho zastúpenia do rúk advokátky v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý v liste sp. zn. Spr. 3899/2006 z 15. októbra 2006 doručenom ústavnému súdu 27. decembra 2006 uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní veci. Vo vyjadrení predsedu okresného súdu z 20. novembra 2006 sp. zn. Spr. 3899/2006, ktoré ústavnému súdu bolo doručené 29. novembra 2006, predseda okresného súdu uviedol, že „predkladá vyjadrenie zákonnej sudkyne vo veci, ktoré si osvojuje“. Zákonná sudkyňa uviedla zoznam vykonaných úkonov bez zaujatia stanoviska k samotnému postupu v konaní.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľky, stanoviska predsedu okresného súdu, ako aj z predloženého spisu sp. zn. 14 C 120/96 zistil nasledovný stav konania:

Vo veci bola sťažovateľkou podaná žaloba na vyslovenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu (pre údajné neplatenie nájmu). V priebehu konania bol zmenený petit žaloby „*o odstránenie závad v byte...*“ na návrh na zľavu z kúpnej ceny bytu pri prevode do vlastníctva sťažovateľky.

Vo veci už ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 157/02 z 9. apríla 2003, kedy vyslovil neporušenie základného práva sťažovateľky. Vzhľadom na túto skutočnosť mohol ústavný súd skúmať len namietané porušenie základného práva po 9. apríli 2003.

Z 10. apríla 2003 sa v spise nachádza úradný záznam, že bol pridelený opatrením 3/2003 do iného senátu.

Dňa 3. júla 2003 upravila sťažovateľka petit žaloby k čomu priložila aj prílohy.

Dňa 4. novembra 2003 bol podľa úradného záznamu spis opätovne pridelený inému senátu.

Dňa 9. februára 2004 podľa úradného záznamu bol spis pridelený k Spr 3570/02, Spr 3244/03.

Dňa 17. mája 2004 sťažovateľka urgovala určenie termínu pojednávania.

Dňa 23. júna 2004 bol určený termín pojednávania na 3. november 2004.

Dňa 14. júla 2004 predložila sťažovateľka ďalší petit žaloby s prílohami.

Dňa 15. júla 2004 spoločnosť B. N. oznámila okresnému súdu odstúpenie predvolania.

Dňa 21. júla 2004 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky.

Dňa 31. augusta 2004 zákonný sudca dal pokyn pripojiť spis sp. zn. 8 C 153/97.

Dňa 3. novembra 2004 sa konalo vo veci pojednávanie, na ktoré sa nedostavila sťažovateľka z dôvodu práceneschopnosti. Bola pripustená zmena petitu a pojednávanie bol odročené na neurčito.

Dňa 9. decembra 2004 sa k veci vyjadrila sťažovateľka.

Dňa 12. januára 2005 doručila sťažovateľka okresnému súdu opätovne zmenu petitu žaloby.

Dňa 6. júla 2005 sťažovateľka urgovala určenie termínu pojednávania.

Dňa 19. septembra 2005 bol do spisu doložený úradný záznam, podľa ktorého sa spis nachádza pri Spr 570/02 a Spr 2186/03.

Dňa 10. septembra 2005 okresný súd určil termín pojednávania na 9. november 2005.

Dňa 9. novembra 2005 sa na pojednávanie nedostavila sťažovateľka ani jej zástupkyňa a pojednávanie bolo odročené na 1. február 2006.

Dňa 16. novembra 2005 vydal sudca pokyn kancelárii k otázke predvolaní na pojednávanie 1. februára 2006.

Dňa 20. decembra 2005 sa k veci vyjadrila sťažovateľka.

Dňa 4. januára 2006 okresný súd určil termín pojednávania na 1. február 2006.

Dňa 30. januára 2006 sa ospravedlnila z pojednávania zástupkyňa žalovaného M. R.

Dňa 1. februára 2006 pojednávanie bolo odročené na 17. marec 2006.

Dňa 20. februára 2006 sťažovateľka opätovne zmenila petit.

Dňa 17. marca 2006 sa konalo pojednávanie za účasti sťažovateľky a jej zástupkyne, za odporcu sa nezúčastnil nikto. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 1. marca 2006 sa k veci vyjadrila M. R. a 31. marca 2006 sťažovateľka.

Dňa 31. marca 2006 zahlásil vstup do konania Ing. R. K. a sťažovateľka predložila nový petit žaloby so žiadosťou o ustanovenie znalca z odboru stavebníctva.

Dňa 8. júna 2006 určil okresný súd termín pojednávania na 4. október 2006.

Dňa 4. októbra 2006 bolo pojednávanie odročené z dôvodu odchodu sudkyne na stáž.

Dňa 30. augusta 2006 sťažovateľka nahliadla do spisu a zároveň podala sťažnosť na postup sudkyne v konaní.

Dňa 20. novembra 2006 bol spis zaslaný ústavnému súdu.

Dňa 13. decembra 2006 bol spis ústavným súdom vrátený.

Dňa 31. januára 2007 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. G.

Dňa 1. februára 2007 okresný súd požiadal register obyvateľov o zistenie pobytu sťažovateľky.

Dňa 6. marca 2007 okresný súd vydal uznesenie o nepripustení zmeny návrhu na začatie konania, ktoré bolo expedované 13. marca 2007.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom nestačí, že štátny orgán vo veci koná (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06). Až právoplatným rozhodnutím bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu vo veci.

Pokiaľ ide o prvé kritérium spory pri užívaní a prevode bytového fondu patria k stabilnej rozhodovacej agende všeobecného súdnictva. Skutková stránka je zložitá pre sústavné menenie petitu, a tým aj predmet žaloby, ktorý v súčasnej podobe vyžaduje aj znalecké skúmanie.

Pri posudzovaní správania účastníkov v konaní ako druhom skúmanom kritériu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka aj naďalej opakovane mení petit žaloby, a tým nevyvíja ani náležitú súčinnosť s okresným súdom, ktorá by smerovala k rozhodnutiu vo veci.

Ústavný súd pri hodnotení tretieho kritéria postupu súdu vo veci opakovane zistil, že okresný súd vo veci nekonal plynulo, a to bez existencie zákonnej preukážky brániacej mu vo veci plynulo konať. Je ústavne neakceptovateľné, keď konanie na okresnom súde trvá viac ako desať rokov bez toho, aby účastník konania obdržal právoplatné rozhodnutie vo veci a bol nastolený stav právnej istoty.

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základného práva a slobody vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd popri vyslovení porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu vo veci konať.

Ústavný súd deklaroval porušenie základného práva sťažovateľky nečinnosťou okresného súdu, preto mu prikázal vo veci konať bez prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj správanie sťažovateľky, ktorá neustále menila petit žaloby, a tým negatívne ovplyvňovala priebeh konania, ale aj tú skutočnosť, že ústavný súd už vo veci rozhodol, pričom zistil porušenie základného práva a vydal príkaz na konanie bez prietáhov.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk. Ústavný súd v okolnostiach prípadu považuje za primerané priznať sťažovateľke 40 000 Sk (bod 3 výroku nálezu); vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 citovaného zákona ústavný súd prizná sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia podľa výsledku konania a uznesením uloží niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka bola vo veci úspešná, preto ústavný súd rozhodol o priznaní trov jej právneho zastúpenia (bod 4 výroku nálezu).

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Podľa § 11 ods. 2 citovanej vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Sťažovateľka vyčíslila trovy právneho zastúpenia na 8 632 Sk za tri úkony právnej služby po 2 730 Sk a tri paušálne náhrady po 164 Sk.

Ústavný súd uznal vykonanie dvoch úkonov právnej služby po 2 730 Sk a dve paušálne náhrady po 164 Sk, čo spolu predstavuje sumu 5 788 Sk, ktorú zaviazal uhradiť okresný súd (bod 4 výroku nález); vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nález).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2007